

Protokoll 1/2026

fört vid Förskolenämndens sammanträde tisdagen den 20 januari 2026 kl. 17:00-17:10, Matsalen, Kaplansbacken 10

Ledamöter

Alexandra Mattsson (V) Ordförande
Åsa Nilsson Söderström (L) Vice ordförande
Elvir Kazinic (S)
Ewa Carlsson Hallberg (S)
Sara Grolander (MP)
Amelie Langby (M)
Ismail Ali (C)
Mecide Gulenay (S)
Axel Björklund (V) ersätter Cecilia Herrström (V)
Louise Ajnesjö (M) ersätter Sophia Granswed Baat (M)
Anders Lindman (SD) ersätter Linnéa Vinge (SD)

Ersättare

Fredrik Björklund (S)
Fardosa Ismail (S)
Mikael Kakeeto (S)
Carin Hellström (MP)

Övriga närvarande

Gunilla Davidsson Förvaltningchef
Anna Moore Avdelningschef
Daniel Nilsson Brodén Borgarrådssekreterare
Katarina Odén-Ryhede Avdelningschef
Eija Pohjanen Tjänsteman
Åsa Strand Avdelningschef
Marina Andersson Tjänsteman
Elin Medalen Tjänsteman
Clara Rydström Borgarrådssekreterare
Moa Richter Hagert
Farah Walay Facklig

Paragraf

§7, §§9-11

Sekreterare

Joaquim Fräki Martins

§ 7**Verksamhetsplan 2026 för förskolenämnden**

FÖF 2025/371

Beslut

1. Förskolenämnden fastställer verksamhetsplan och budget 2026, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen
2. Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning av ärendet

I verksamhetsplan 2026 för förskolenämnden framgår hur nämnden avser att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål, verksamhetsområdesmål och direktiv till samtliga nämnder. Därutöver har nämnden formulerat strategiska fokusområden och nämndmål. Arbetet inom alla strategiska områden grundar sig i utvecklingsfrågor som stärker utbildningens kvalitet för alla barn.

Den långsiktiga effekten av nämndens arbete med samordning, uppföljning, tillsyn, analys och utveckling av stadens förskolor är att barn i Stockholm ges en ökad likvärdighet i förskola med god kvalitet.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns fem förslag till beslut: förvaltningens förslag, ett förslag från Åsa Nilsson Söderström (L), ett från Amelie Langby m.fl. (M), ett från Ismail Ali (C) och ett från Anders Lindman (SD). Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Åsa Nilsson Söderström (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för gemensamt förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2026
2. Att därutöver anföra följande

Förskolan lägger grunden för livet. Att få tillgång till språk, socialt samspel och utvecklande lek ger en god grund för hela skolgången. Förskolorna i Stockholm ska ge alla barn en god omsorg och start i livet. Föräldrar ska känna sig trygga med att förskolan erbjuder en pedagogisk verksamhet av hög kvalitet där varje barn får möjlighet att utvecklas.

För småbarn är förskolans pedagogik helt central för barns utveckling. Här läggs grunden för det lärande som kommer fortsätta resten av livet. Förskolan fyller en särskilt viktig roll för de barn som inte har med sig svenskan hemifrån. Därför är det med stor oro vi ser hur olika förutsättningar barn har beroende på vilken stadsdel de växer upp i.

Vi vet sedan tidigare att barn som har gått i förskolan har en snabbare språkutveckling och klarar också grundskolan bättre. Just därför blir skillnaderna mellan stadens förskolor så problematiska, och i vissa delar av vår stad är inskrivningsgraden och närvaron i förskolan alltför låg. En bidragande orsak till skillnaderna är att stadsdelarna inte haft rätt överblick för att följa upp likvärdigheten. Förskolenämnden har en viktig roll i att skapa utökade möjligheter till ett mer strategiskt arbete med kvalitet och likvärdighet över hela staden.

Att barn är i förskolan är alltså centralt, särskilt för de med sämre hemförhållanden. Trots detta har vi ingen övergripande statistik för hur närvaron ser ut. Att ta fram sådan statistik måste vara prioriterat framöver. Det är bra att detta förefaller vara på gång. Liberalerna vill att de metoder som använts för att öka inskrivningsgraden i olika stadsdelarna utvärderas. Vi vill också att nämnden arbetar med att ta fram rekommendationer för hur arbetet ska bedrivas fortsättningsvis.

Det nya rödgröna styret måste fortsätta arbetet med att öka andelen inskrivna barn i förskolor. Staden behöver identifiera orsakerna till låg inskrivningsgrad i förskolan samt prioritera uppsökande

verksamheter så som introduktionsförskola och öppen förskola för att nå fler vårdnadshavare och familjer.

Särskilt allvarligt är problemet för de barn som inte har svenska som modersmål. Förskolans pedagoger ger barnen en viktig träning i svenska språket och när barnen får möjlighet att öva på språket tillsammans med andra i sin egen ålder blir förskolan ett språkbud. Ett gott ordförråd är dessutom en avgörande faktor också för att kunna ta del av andras känslor och uttrycka sina egna. Forskning har visat att barn som inte utvecklar ett tillräckligt rikt ordförråd tidigt riskerar att inte komma ikapp de andra barnen. När skolstarten väl kommer ökar sedan skillnaderna ytterligare.

Förskolorna måste fokusera på barnens språkutveckling och övergången från förskola till förskoleklass måste utvecklas med fokus på barnens språkutveckling. Föregående mandatperiod arbetade vi inom ramen för det grönbåa styret intensivt för att stärka barnens språkutveckling i förskolan. Nu kräver vi att staden fortsätter prioritera barnens språkutveckling, särskilt i de stadsdelsnämndsområden där många barn har ett annat modersmål än svenska.

Det är olyckligt att majoriteten inte inkluderat förskolenämnden i arbetet mot stereotypa könsroller och machokultur i skolan och stadsdelsnämndernas arbete med fritid fri från våld. Arbetet kring att motverka negativa maskulinitetsnormer, arbeta mot våld, utveckla förmågan till socialt samspel samt att förmedla sina egna känslor och ta hänsyn till andras integritet måste börja redan i förskolan.

Gemensamt för en överväldigande majoritet av gärningspersonerna inblandade i den våldsvåg som skakat Stockholm under året är att dessa är minderåriga och pojkar. Det är unga pojkar som tillägnat sig värderingar som lyfter fram våld som något manligt och önskvärt. Gemensamt är också att dessa pojkar oftast varit föremål för socialtjänstens insatser under många år. Det är barn vars problembeteenden ofta varit känt sen förskolan men inte tagits på fullt allvar i tid. Men om de värderingar som ligger till grund för de grova våldsdåd som drabbar hela samhället inte tas på allvar i ett tidigt skede är risken att problemet bara växer sig allt större. Det behövs nu en kraftsamling från förskola, skola, socialtjänst, polis och övriga samhällsaktörer, där man tar pojkars värderingar och problembeteenden på mycket större allvar än i dag.

Vi välkomnar det nya stödmaterialet för samverkan mellan förskola och socialtjänst, och här ser vi vikten av att det leder till fler tidiga anmälningar. Det är av största vikt att andelen orosanmälningar från förskolan ökar för tidig upptäckt och insats. På detta sätt kan förskolans rutiner för och kontakt med socialtjänsten utvecklas.

Staden genomförde under föregående mandatperiod genomlysningen "Rätt stöd i rätt tid" och det är beklagligt att den rödgröna majoriteten inte gått vidare med några konkreta åtgärder för att öka förskolors benägenhet att göra orosanmälan.

Enligt nuvarande statistik står förskolan och BVC tillsammans för knappt 6 % av alla orosanmälningar i staden. Det är ett underbetyg när det samtidigt råder stor enighet om att många barns problembeteende varit välkända ända sen förskolan. Det behöver ske en förändring i arbetssätt för att tidigt bryta problematiska beteenden innan de utvecklas till allvarigare sociala problem och/eller kriminalitet, något som också framgår av den nya socialtjänstlagen. Särskild uppmärksamhet behöver fästas vid små barn med höga nivåer av ihållande aggressivt beteende, då detta visat sig ha starkt samband med att utveckla grov våldsbrottslighet senare i livet. För ett litet barn kan det räcka med mindre ingripande åtgärder och handlar främst om olika föräldrastödande insatser. Desto äldre barnet blir utan att socialtjänsten kommer in desto mer komplex problematik.

En förskola med valfrihet och hög pedagogisk kvalitet

En mångfald av utövare och pedagogiska inriktningar är positivt för Stockholms barn och föräldrar. Alla förskolor ska ha en god kvalitet, och ha en kvalitativ styrning. Av den anledningen är en rättssäker och noggrann tillståndsgivning och tillsyn av fristående förskolor avgörande. Förskolenämnden ska fortsätta det aktiva arbete som tidigare legat under utbildningsnämnden och arbeta med ägar- och ledningsprövning för att säkerställa att endast seriösa aktörer med en god insikt i förskolans kvalitet och krav bedriver förskola i Stockholms stad. Den regelbundna tillsynen ska utöver att grundläggande krav uppfylls, inriktas på den pedagogiska kvalitén, och det systematiska kvalitetsarbetet. Tillsynens utgångspunkt ska vara att alla barn som går i en förskola i Stockholms stad ska få goda förutsättningar.

Vi vet från undersökningar att medborgarnas nöjdhet är större bland de som aktivt valt privata utförare. På senare tid har det dock uppmärksamats exempel på fristående förskolor som brister i kvaliteten, och därför skall stadens tillsyn av de fristående förskolorna skärpas, genom att oanmäld tillsyn görs oftare, i syfte att motverka oseriösa aktörer.

Det är nödvändigt att fortsätta förbättra kvaliteten också i de kommunala verksamheterna. Det är därför glädjande att förvaltningens arbete med att stärka stadsdelarnas systematiska

kvalitetsarbete fortsatt, och att det har gjorts en extern översyn av övergripande regler och riktlinjer i syfte att utveckla metoder och bedömningsgrunder för uppföljning av kvalitet oavsett huvudman.

Kompetent förskolepersonal, som får tillgång till utbildningssatsningar och ledarutveckling, är helt nödvändig för den pedagogiska kvaliteten och för kompetensförsörjningen. Här är det centralt att FOU-arbetet fortsätter framåtskridande i den nya organisationen, och att samarbetet med universitet och högskolor utvecklas.

För att den pedagogiska kvaliteten ska upprätthållas är det också viktigt att varje barngrupp och avdelning i förskolan har åtminstone en legitimerad förskolelärare, inom såväl de fristående som de kommunala förskolorna. Arbetet för att uppnå detta behöver intensifieras.

Gärna digitalisering – men inte för de allra yngsta

Variationen är stor när det gäller hur ofta barn använder digitala verktyg på förskolan och från vilken ålder. Ibland introduceras digitala verktyg, exempelvis surfplattor, redan från ett års ålder. Detta är helt i strid med forskares rekommendationer. Förskolans läroplan innehåller idag ett krav på att digitala verktyg ska användas i utbildningen. Liberalerna vill att detta krav ska tas bort och istället vara upp till professionen att avgöra. Världshälsoorganisationen WHO rekommenderar att barn under två år inte ska ha någon skärmtid alls, och att den för barn upp till fem år ska begränsas till en timme per dag. Liberalerna menar att forskningen om lärande, utveckling och barns hjärnor ska styra verksamheten i förskolan. All forskning visar att barn behöver röra sig mer och utveckla sin motorik. Det viktiga sociala samspelet får inte heller glömmas bort.

När vi ställde frågor till förskoleförvaltningen om användningen av digitala hjälpmedel i förskolan fick vi svaret att det inte finns en samlad bild av i vilken grad digitala verktyg, såsom surfplattor, används av barnen i förskolan. Inte heller finns det planer på att ta fram riktlinjer för användning av digitala verktyg i förskolorna i Stockholms stad. Samtidigt vet vi att staden lägger fem miljoner kronor per år på ipads för förskolan.

Vi vill att förskoleförvaltningen nu tar fram riktlinjer för användningen av digitala verktyg i förskolorna i Stockholms stad. All forskning visar att barn behöver röra sig mer och utveckla sin motorik. Det viktiga sociala samspelet får inte heller glömmas bort. Förskolan måste vara en verksamhet av högsta pedagogiska kvalitet.

Amelie Langby m.fl. (M) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för gemensamt förslag enligt följande:

Förslag till beslut

Att delvis godkänna förvaltningens förslag:

Att därutöver anföra:

I vårt förslag till verksamhetsplan för förskolenämnden tar vi utgångspunkt i Moderaternas, Liberalernas, Centerpartiets och Kristdemokraternas gemensamma vision för Stockholms framtid: en frihetlig, framtidsinriktad, trygg och hållbar stad med en mångfald av människor, företag och föreningar. Vi bejakar stadens styrkor och egenskaper. Vi tror på stockholmarnas potential och möjligheter, där alla kan forma sin egen framtid och förverkliga sina drömmar.

I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civilsamhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Vi tror på stockholmarnas förmåga och rätt att bestämma över sina egna liv och därför är det också viktigt att alla stockholmare är en del av samhällsbygget och både vill och kan bygga sig en bättre framtid. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om.

Vi står på stockholmarnas sida och har en tydlig målsättning med vår politik, att lösa de problem som stockholmarna upplever. Det är inte ett löfte om att politiken kan lösa alla problem. Men det är ett löfte om att vi ska lösa de problem som bara kan lösas genom politiska beslut. Vi ska värna och utveckla Stockholm och ta tillvara på dess unika karaktär och skönhet. När staden utvecklas ska det göras med samförstånd med de som bor här.

Vi accepterar aldrig att människor i Stockholm får sin frihet begränsad på grund av diskriminering, rasism, antisemitism eller otrygghet. Vi arbetar målmedvetet för ökad frihet genom kraftfulla insatser mot den brottslighet som idag orsakar svåra problem i delar av staden och som begränsar människors frihet.

Ordning och reda i stadens ekonomi är en förutsättning för att alla verksamheter i staden ska fungera. Service och omsorg till stockholmarna är utgångspunkten i stadsdelsnämndernas verksamheter, oavsett som den handlar om förskola, äldreomsorg,

stadsmiljöarbete eller någon annan fråga som stadsdelsnämnderna tar beslut om.

ETT TRYGGT, LEVANDE OCH HÅLLBART STOCKHOLM

Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Här ska det vara lika enkelt att vara singel som att bilda familj och åldras. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om. Servicen till medborgarna i våra stadsdelar är utgångspunkten i stadens verksamheter. Valfrihet och mångfald är en självklar del. Målsättningen är att varje stadsdel ska vara trivsamt att leva i, med hög kvalitet i förskola, skola och äldreomsorg, och med trygga, trevliga och välskötta torg, parker och grönområden.

UPPTÄCK HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig uppgift redan i förskolan. En förutsättning för att personalen ska kunna hjälpa dessa barn är att någon på skolan ser och förstår barnets livssituation, utsatthet och behov. Det är därför nödvändigt att förskolans, skolans och fritidsverksamhetens personal har en grundkunskap om vad hedersrelaterat våld och förtryck innebär och på vilket sätt det kan ta sig uttryck. Vi måste fortsätta ha ett nära samarbete med skolor, föreningar, fritidsgårdar och socialtjänst, för att tidigt upptäcka de barn som far illa.

EN INKLUDERANDE FÖRSKOLA GENOM UPPSÖKANDE ARBETE

Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen får utvecklas i egen takt och där förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Vi vill fortsatt satsa på barns fysiska aktivitet som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande, där alla barn bör omfattas av en strategi för att öka fysisk aktivitet under förskoledagen. Vi är stolta över vår förskolepersonal som gör allt för att våra barn ska få bästa möjliga undervisning och samtidigt känna sig trygga i förskolan. Det är dock utmanande att vara pedagog inom förskolan, när barngrupperna är för stora som idag. Därför vill vi minska barngrupperna i förskolan, enligt Skolverkets riktlinjer om 15 barn per barngrupp (3-5 år) och 12 barn per barngrupp (1-3 år).

ÖKA INSKRIVNINGSGRADEN I FÖRSKOLAN

Det är oroande att inskrivningsgraden i förskolan har minskat mellan 2023 och 2024 i Skärholmen och Järva. Vi avsätter extra pengar i vår budget för att öka inskrivningsgraden i förskolan. Här måste vi ta hjälp av civilsamhället för att komma i kontakt med de familjer som har barn som inte går i förskolan. Nu är även den nya socialtjänstlagen antagen, vilket innebär att socialsekreterare ska arbeta ännu närmare både förskola, skola och civilsamhälle.

INFÖR SPRÅKTEST VID NYREKRYTERING

Svenska språket i förskolan är en fortsatt utmaning, både bland personal och bland barnen. Där är glädjande att man fortsätter med utbildningsinsatser för pedagoger, vilket påbörjades förra mandatperioden under ledning av den grönbå majoriteten. Vi anser att staden bör införa språktest vid nyrekrytering av förskolepersonal.

GÖR BAKGRUNDSKONTROLLER PÅ ALL PERSONAL

Till skillnad från de traditionella registerutdragen, tar bakgrundskontrollerna även höjd för pågående rättsprocesser. I dag förekommer sexualbrott mot barn i belastningsregistret, men försvinner (gallras) efter 3-10 år, beroende på straffets omfattning. Inom ramen för bakgrundskontrollerna tas kravet på gallring bort. I Botkyrka kommun genomför man bakgrundskontroller på all personal som rekryteras till förskola och äldreomsorg. Stockholm stad borde införa detta snarast.

BARN MED SÄRSKILDA BEHOV

Det har skett en ökning av barn med NPF-diagnoser de senaste åren. Det är i grunden bra att barn får sina diagnoser tidigt, så de kan få det stöd de har rätt till, för att så småningom kunna börja förskoleklass och skola. Det kräver mycket tid och engagemang från personalen att både lära sig hur man undervisar barn med olika diagnoser, samt ta sig tiden att jobba med barnen både enskilt och i mindre grupp. Samarbete med Habiliteringen, BVC, Autismcenter för små barn och vårdnadshavare, är av stor vikt för att lyckas i det arbetet. Vi är väldigt glada över att exempelvis Skärholmen nu har två mindre förskolegrupper för barn med NPF, något som borde erbjudas även i övriga stadsdelar. Det ska inte spela någon roll var i staden du bor, om du behöver hjälp och stöd.

SÄMRE BARNHÄLSA

I Skärholmen och Järva har invånarna sämre hälsa över lag än i övriga staden. En hög andel fyraåringar har övervikt och obesitas, vilket är klart över genomsnittet i länet, för både pojkar och flickor. Stadsdelarna ligger även i botten av statistiken för staden och länet avseende andel treåringar med kariesskadade tänder. Samverkan mellan BVC, förskola och socialtjänst måste därför intensiveras.

**GÖR DET MER ATTRAKTIVT ATT VARA
FÖRSKOLELÄRARE**

Förskolan är i stort behov av behörig personal och Stockholms stad ska vara en attraktiv arbetsgivare för förskolelärare. Att införa karriärtjänster är inte en universallösning, men vi behöver anstränga oss för att behålla duktiga förskolelärare och attrahera nya.

Stockholm bör agera pilot för införandet av karriärtjänster inom förskolan. Möjligheterna att erhålla statsbidrag bör undersökas vid utformandet av karriärtjänsterna.

ANSVAR FÖR EKONOMI

Under Socialdemokraternas styre har skuldsättningen skenat. Staden lånar just nu en miljon kronor i timmen, och innan mandatperioden är slut kommer den offentliga skulden att ha passerat 100 miljarder kronor, om inget görs. Ränkostandanerna är nästan lika stora som kostnaderna för stadens förskoleverksamhet. Vi vill i stället reducera investeringsvolymen, öka självfinansieringsgraden och den externa privata finansieringen samt stärka kostnadskontrollen.

Ismail Ali (C) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för gemensamt förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att avslå förvaltningens beslut med hänvisning till Centerpartiets budgetförslag för 2026
2. Att därutöver anföra följande

Alla barn i Stockholms stad ska få förutsättningar att lyckas

Många barn startar sin livsresa med hinder som restes redan innan de kom till världen. För barn som växer upp med svårare förutsättningar hemma blir livet i många fall tuffare längre fram; med sämre skolresultat, lägre livsinkomster, högre arbetslöshet och i många fall sociala problem. Samtidigt visar studier att en bra förskola gynnar individen genom hela livet och att de barn som haft sämre förutsättningar gynnas mest av alla. Skolan är samhällets viktigaste motor för livsresor och den effekten börjar redan när barnen är små. Därför måste resan börja redan i förskolan.

Många gånger finns det redan i förskoleålder indikationer på vilka barn som riskerar att hamna snett senare i livet. Därför är det avgörande med tidiga insatser redan i förskolan. Det ska finnas familjesociala team i varje förskola, en samverkan mellan socialtjänst, förskolan och vårdnadshavare. Detta för att tidigt fånga upp barn och familjer i behov av mer stöd, för att stävja desinformationskampanjer mot socialtjänsten och för att bättre stötta upp och vägleda förskolepersonalen vid orosanmälningar. När det uppmärksammas att ett barn, eller en familj, behöver

stödinsatser ska hjälpen komma snabbt och kraftfullt. Idag sätts stödet många gånger in alldeles för sent då problemen hunnit rota sig än mer. Istället ska mycket stöd sättas in initialt och trappas av med tiden.

I en verksamhetsplan från Centerpartiet hade vi bland annat prioriterat följande åtgärder:

- Familjesociala team i förskolorna
- Förskollärare i alla barngrupper med fokus på ytterstaden
- Tidigt kraftfullt stöd till barn med särskilda behov
- Utveckla samordningen vid övergång från förskola till grundskola i syfte att skapa goda förutsättningar för trygghet och pedagogisk kontinuitet
- Särskild kompetenshöjande insats ska ges till förskolepersonal om hedersrelaterade brott och kontext samt förskolans ansvar att orosanmäla i fall där hedersproblematik misstänks
- Stärka språkutvecklingen i förskolan för barn med bristande språkkunskaper där modersmålet bör ses som en resurs
- Stötta stadsdelsnämnderna i arbetet med att öka inskrivningsgraden i förskolan

Familjerna vet bäst vilken förskola som passar dem

Möjligheten att kunna välja och välja bort förskola är en viktig frihetsreform. Vårdnadshavarna vet bäst vilken förskola som passar deras familj. För oss i Centerpartiet är det inte relevant vem som driver en förskola, det viktiga är att all barnomsorg i vår stad håller en god kvalitet och är en trygg, pedagogisk plats för barnen. Cirka vart tredje barn i Stockholms stad går idag en fristående förskola. Därför är det viktigt att staden har ett välkomnande, konstruktivt och stödjande förhållningssätt till fristående förskolor. Tydliga och hårda krav ska ställas på alla verksamheter, oavsett driftsform, och de verksamheter som inte lever upp till kraven ska stängas.

I en verksamhetsplan från Centerpartiet hade vi bland annat prioriterat följande åtgärder:

- Stötta fristående förskolor och pedagogisk omsorg för att stärka valfriheten i barnomsorgen och bra information om valmöjligheterna
- Kartlägga behov av utbildningsinsatser och ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad
- I samarbete med andra relevanta styrelser och nämnder inleda ett arbete för att utveckla stadens tjänst för att hitta och jämföra förskola i syfte att underlätta för vårdnadshavare att göra informerade val av förskola

Hållbar och sund mat som utvecklar barnen sinnen och lusten

till lärande

Maten som serveras i stadens förskolor ska vara sund, säker och hållbar. Idag får djur i många länder antibiotika utan att vara sjuka. Det ger billigt kött, men också multiresistenta bakterier som inte kan behandlas med antibiotika. Minst 25 000 människor dör varje år i EU på grund av detta. Genom att servera mer viltkött och närproducerad mat i våra verksamheter kan vi minska miljöpåverkan och samtidigt ta ansvar för barnens och djurens hälsa.

För att alla barn ska lära sig om matens väg från jord till bord vill vi att förskolorna ha tillgång till egna odlingslotter. För att barnens färdigheter och sinnen ska utvecklas är det angeläget att använda matlagning och måltider som pedagogiska verktyg.

I en verksamhetsplan från Centerpartiet hade vi bland annat prioriterat följande åtgärder:

- Vid inköp ska det ställas krav på miljöhänsyn, djurskydd och antibiotikaanvändning.
- Bidra till målet att servera mer viltkött i samtlig pedagogisk verksamhet, med målet att köttet ska ha ett så lokalt ursprung som möjligt
- Vi vill minska – och helst ta bort – matsvinnet
- Måltidssituationen ska erbjuda en smakupplevelse lik väl som att vara ett tillfälle för kunskapsinläring om olika råvaror och dess väg från jord till bord

Anders Lindman (SD) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för gemensamt förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan utifrån Sverigedemokraternas skuggbudget för 2026
3. därutöver anföra följande

Sverigedemokraterna har i sin skuggbudget för 2026 redogjort för våra visioner, mål och inriktningar. För att genomföra detta ska förvaltningen återkomma till nämnden med en omarbetad verksamhetsplan.

Handlingar i ärendet

- FÖF 2025/371-1 Tjänsteutlåtande - Verksamhetsplan 2026 för förskolenämnden
- 2407308 FÖN VP 2026
- FÖF 2025/371-5 Förskolenämndens system för intern kontroll 2026
- FÖF 2025/371-2 Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2026
- FÖF 2025/371-3 Plan för upphandling
- FÖF 2025/371-4 Informationssäkerhet - Ledningens genomgång 2025

§ 9**Funktionsprogram för förskolelokaler**

FÖF 2024/67

Beslut

1. Förskolenämnden godkänner Funktionsprogram för förskolelokaler och överlämnar programmet till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning av ärendet

I samband med budget 2024 beslutade kommunfullmäktige att ge förskolenämnden i uppdrag att i bred samverkan med berörda förvaltningar, nämnder och bolag, ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolelokaler.

Syftet med förslaget till ett stadsövergripande funktionsprogram för förskolelokaler är att det ska bidra till en likvärdig och kvalitativ funktionalitet vid nybyggnation av förskolelokaler, i såväl friliggande fastigheter som i flerbostadshus.

En tydlig struktur, ett gemensamt arbetssätt och gemensamma mallar inom staden skapar möjligheter för en bredare samverkan och en samsyn i arbetet, vilket är nödvändigt för att nå likvärdighet vid planering och i den vidare projekteringsprocessen.

Funktionsprogrammet kommer, tillsammans med Lekvärdesriktlinjer, leda till en ökad likvärdighet gällande förskolornas utformning både inomhus och utomhus, men också till en mer kostnads- och tidseffektiv planering av nya förskolor liksom vid anpassningar i befintliga förskolor.

Förskoleförvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till Funktionsprogram för förskolelokaler

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens förslag, ett förslag från Åsa Nilsson Söderström (L) och ett förslag från Ismail Ali (C) dit Amelie Langby m.fl. (M) ansluter sig. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Åsa Nilsson Söderström (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för gemensamt förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett reviderat program
3. Att därutöver anföra följande

Vi välkomnar arbetet med att ta fram ett stadsövergripande funktionsprogram för förskolelokaler och delar ambitionen om ökad likvärdighet, kvalitet och långsiktig hållbarhet i stadens förskolor.

Funktionsprogrammet anger att staden i normalfallet planerar för 4–8 avdelningar, med möjlighet till ännu större förskolor efter särskild prövning. Liberalerna menar att denna inriktning behöver omprövas. Små barn behöver överskådliga miljöer, korta avstånd och begränsade sociala kontakter. Vi vill därför se en lägre gräns där förskolor i normalfallet planeras för 2–6 avdelningar per enhet.

Barnens behov av trygghet, överblickbarhet och mindre sammanhang måste väga tyngre än administrativa eller organisatoriska standardlösningar. För många barn – inte minst barn med behov av särskilt stöd – är stora förskolor en utmanande miljö, medan mindre enheter ger bättre förutsättningar för lugn, närhet och stabila relationer, vilket är grundläggande för barns utveckling och välmående.

Programmet lyfter inte heller det viktiga frågan om motorisk träning för barn – även inomhus. Vi menar därför att programmet bör kompletteras med ett krav få att varje förskola ska ha ett rum avsett för rörelse och motorisk träning. Detta är särskilt viktigt eftersom vi redan nu ser att barns motoriska förmågor har minskat de senaste decennierna. I längden påverkar detta även deras fysiska och psykiska mående och inlärningsförmåga.

Förskolan är ofta det första mötet med det offentliga samhället. Då måste vi säkerställa att den möter barn i deras skala – med miljöer som skapar trygghet, delaktighet och möjlighet att utvecklas på bästa sätt utifrån sina egna förutsättningar.

Ismail Ali (C) och Amelie Langby m.fl. (M) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för gemensamt förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att delvis avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att Funktionsprogram för förskolelokaler justeras så att programmet inte anger en nedre normerande storleksgräns för förskolor
3. Att därutöver anföra följande

Vi välkomnar att staden tar ett samlat grepp om funktionella krav för förskolelokaler och delar ambitionen om hög kvalitet, god arbetsmiljö och långsiktig hållbarhet. Det är glädjande att vänsterstyret till sist har lyssnat på föräldrars och våra partiers oro över de enorma förskolor som byggs i stadens regi.

Samtidigt anser vi att funktionsprogrammet i sin nuvarande utformning inte tar hänsyn till barns skilda behov, lokala förutsättningar och familjers olika önskemål. För vissa barn är det avgörande att få vistas i mindre sammanhang med lugnare miljö, färre relationer och hög igenkänning. För dessa barn kan storleken på verksamheten vara viktigare än exempelvis tillgång till tillagningskök eller andra storskaliga funktioner.

Den nedre normerande storleksgränsen för förskolor riskerar att tränga undan mindre förskolor, inklusive föräldrakooperativ och fristående aktörer, trots att dessa ofta erbjuder den typ av miljö som vissa barn särskilt gynnas av. Det är dessa barn som kommer få betala priset för vänsterstyret ideologiska motstånd mot fristående aktörer.

Därtill saknar vi en tydligare prioritering mellan programmets många funktionskrav. När samtliga funktioner ges samma tyngd finns en uppenbar risk att programmet blir svårt att tillämpa i praktiken, särskilt i projekt med begränsade ytor. Ett styrande dokument bör ge vägledning även i situationer där målkonflikter uppstår.

Vi ser även med oro på att funktionsprogrammet inte berör lokalernas utformning med hänsyn till externa hot och allvarliga riskscenarier, såsom behov av inrymning och säker utrymning vid

pågående dödligt våld. Mot bakgrund av samhällsutvecklingen anser vi att detta är en allvarlig brist.

Handlingar i ärendet

- FÖF 2024/67-2 Tjänsteutlåtande - Funktionsprogram för förskolelokaler
- FÖF 2024/67-4 Bilaga 1 Funktionsprogram för förskolelokaler
- FÖF 2024/67-3 Bilaga 2 Stödmaterial Funktionsprogram för förskolelokaler

§ 10
Borttagen på grund av sekretess
FÖF 2023/63

§ 11
Borttagen på grund av sekretess
FÖF 2025/126